

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נד מציה ותורה אור" [מגילה ט"ו]

במפרשים

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ב. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

פרשת ויקרא שנת תשס"ג

א. תוספת ברכה.

פרק מה' פסוק יח': ויקרבו ויהי ישראל למה' (כ"ז ב"ם)

מבדיל כאן, אמר לו הקב"ה ליעקב, חייך עונב אתה ואין אתה מה ע"כ.
ואע"פ לומר הכונה שאמר לו עברו לא ישית לו עולם, הרי זה מסובך
הבדיל כמו שאינו מה לעולם, וכפי' כקצת (ה' ב') יעקב אבינו לא
בת ע"כ.

ומה הדרשה אשר לומר למדוק מה דלא כתיב כי ע"כ, היתה
כבשל אדם, חק גמעה ואסיפה, להלן במשה (כ"ט ל"ג) הוצג מאבק אל
עמיתו ולכן ויקרבו לא ישית, ועל כן לא נאמר כי לזמן ביתה.

הם היו לפרש כותב הדרשה הנכונה ע"י מה שאמרנו במדרשים, כי
הוא עלה יחד ללבושה לא היו שומרים שבו בלי תואר כלומר, רוח המלך,
המלי דרו, חק בעת שקרבו ויקרבו למה, כתיב יק בשמו העצמי, רוח
בלבוש א"י ב' א"י, בלא תואר המלך, ומשם הדבר ע"י מה שכתוב בקהלת
(ה' ח') ואין שלבון ביום היתה כלומר, זה אין כבוד ואין שררה.

הנה ידוע דמש, ישראל, שקרא בו יעקב הוא עם כבוד ומעלה
וערבות, וכמו שקרא לו המלאך, כי אם ישראל יהיה שם כי שיהיה עם
אלוים (עם סלאך אלוים) ישם אנשים וחיל (מי חסלה, ל"ב ב"ם), והנוד
זהם יעקב, יסודי רק על שם ויהי אחזה בעקב עשר (כ' חללה, כ"ה כ"ז),
וקדיש החדר, דכאן הכתיב ויקרבו ישו למה, ואם הלא אין שדרות
ואין גדולה, וכמו שבארנו בדרו, אם כן לא היה צורך לכתוב ויקרבו ישי
ישראל שבעה על גדולה הדרות, אך הרי צורך לסמך ויקרבו ישי יעקב
למה, כמו בדרו, ולכן דריש, חייך שאתה סיכך ואין אתה מה (כ"ט
שכתבנו) ולכן אפשר לכתוב כאן בשם השדרים ישראל.

סא/וק

1. כרשננו עם לו לאמרה אשרי מדרשים פצייתיים, אם כאן הספיק?
2. איך כרשננו מאמר זאת?
3. לכו זה אחי "מיתה" לפעתו?
4. כרשננו מוצא טעם למספר למה הכתוב משתמש עם "ישראל" כאן, פסוק
מהו המספר?
5. מה הרציה מידו המאריך?

ב. מדרשו תורה להקדוש ר' אגשלמה האשתורקי הו"ד.

פרק מה' פסוק טו': ויקרא בהם שמי ושם אכזרי, ר"ל כי כמות האבות ישוה חרפקה בשם ידו כי
שהיו מדומים בשם לחרבותם בדנים בקים הארץ עד שלא יעשרנו לשום
סלאך, והיו שאמר כנאולה מצרים) אני ולא סלאך יבי אני ולא אתר (סבילתא
ס' גא) כי בעבוד שצוה, ואתם לא תצאו איש ממחך ביתו" (שמות י"ב כ"ב).
שהרשן כי אצלי ולא יתעסקן בהתבונן כהלך, שלא יהיו שמים רק להרשן כי
יהי לא נכסח לקריו: והיו נשמים כמו שאמר) והאית' אח הרב ופסחתי עליכם

2-

י.ת.

(שם שם יי). ולזה אמרו¹⁰) כי הושב בסור עלין ובעל פרי יתלונן (תהלים צ"א א'), מלאכי יצוה לך (שם שם י"א) ידושק בו יהי ימלטה השם וישנבה כי דע שמי ופצאותו וישביקתו אוך יסיה ידארה בישנעוהו תגמלת וראש השם בלאחתי ונכה באר הודים:

אלות

1. מה קשה לו פסוקנו?
2. אף מה תפא נכות אבות לדעתו?
3. איך הוא מסביר: "אני - ולא מלאך...?"
4. מה האמנה או האמרה לסי נה?

* * *

ג. רש"י הדרש.

פרק מתי פסוק י"ז:

לכו, לא יעלה על דעתו דבר על החיים העליונים, הרעננים והמאשימים המתפתחים להם למטה בשפע רב, ועוברים מדרך לדור. כן תשלם משפחת יעקב את חייה העצמיים. השקטים והמאושרים, היא תחיה, בקרב הארץ. במקום חיותה הנבדל, במקום שהעולם שממליכה לא יתדור אל תוכה, ואח משמעותו לא יעלה על דעתו. ששולה היא לעולם, אלה, והיא חיה כפיכול בתוך דמים בקרב האנושות - בארץ. כדברי תרגום אונקלוס: ובנוני ימא יטון בנו בני אושא על ארעא.

וידור לרב בקרב הארץ. סלה זו: רגתי, אינה הוורת בסקים אחר, ובכל המקרא אין היא ידועה אלא כשורש על. רגתי בעצם הוראתה זו הרי היא מצינת את כל זומק שמעויות של ברבת יעקב. הרי היא באה ללמדנו מה שירוש הדברים: לשאת את עול יעקב, ולהיקרא בשם יעקב, ומה הוא זה: להתהלך לפני האלהים שהאבות התהלכו לפניו. להסרסם על דוד, ולהיבאל עיי מלאכי: - במקום חיותה הנבדל, במעמקים שצין האדם לא תטינה עם החיה הדגה את חיה השקטים. אדם העובר על שפת הים, לא ישים אל

אלות

1. מהו קושי לדעתו?
2. כרש"נו תולה את סירושו ססקסת צולם מסיימת, מהי?
3. איך לדעתו צריכים כני ישראל להתנהג?
4. תוכלו לראות את המתקנות הנצטת מתקובתו ססירוש נה?

* * *

ד. רד"ק.

פרק מתי פסוקים כ"א, כ"ב:

(כ"א) אפי פה, סרוב הנצחה ואני יצוה כסירוב ה' אתכם בלומר ודעם אל ארץ אבותיכם שיהיה לך חלק אחר על אחר הוא חלק הנבירה יצתתי לך כעצמתי אפיים ומעשה הראובן ויעטעון שחטל אמה בני חלקים בולקת דארץ. (כ"ב) יעב, חלק כפי כי חזיתתם סכב (תהלים כ"א, יג), ולצובדו סכב אחר (צטניה ג, כ). אשר לקחתי כפר איהר אנת, כי כן סנהג הליסח לאמור סבר כסירוב עתיד במקובות רבים יבדכרי הנבואה בריב, ובאסדו: לקחתי, רצה לומר שילקחו בני, וכן: סהרפי ובקשותי, בחרג בני ובקשותם, ורגה אשר יהושע לישראל לא בחרבו ולא כקשתך (יהושע כד, יב), לשיכר ססירישים בחרבי ובקשתתי כעזרת האל יצוה חרבי ולקחתי, על דרך סגיני וקרן יעשי (ספד"י כ"ב, ג), סלפי ומעידתי (ספד"י, ובר האספיר, כי הוא הדה העצום יבשבעה גוים, כמו האסר: ואנכי אסמדותי את האסדורי לסנידים אשר נגובה ארוים גבוה (שמוס ב, ט) וברדש: ' עיר יעבם אשר יצתנה יעקב לירשף שיהיה נקבר סם וכן היו ססירישים לקחתי, שילקחתי ספעון ולוי, והאסדיר הוא החתי.

אלות

1. מה הקשים לדעתו פסוק כ"א' ואיך הוא מתרצם?
2. למה הוא מסרס "סכב" - חלק, ולא סע מקום?
3. מה מסיאו לסק שהוא קופע את כל הדסריים אף הצתי?
4. מה הקושי לדעתו סצין "חרפי וקשת" ואיך הוא מתרצ לאת?
5. לכו"ץ הוא מסיאו סע את סהדש על ספסוק, למה?

* * *

י.ת.

ג. מלאכת מחשבת.

פרק מח' פסוק כ"ב: ואני הנה נתתי לך שכר אמר על אחיך:

על שלקח חכמה ואפרים לבנים פתחן הסכמים סנה יהי לכל שבט חלק אי' בדרך וליוסף שנים כנגד שני בניו וזהו אמרו ויברכס ביום ההוא ונו' ויעקב בברכה קיסיו ב' שבטים וימלו ב' חלקים בדרך. ויה' לא יאדע אלא לעמיד לבוא. כי ביום הזה לא סופיקה ברכתו אלא לומר כך ינצח ישראל ונו' עלותו כך יוסף יכרך ישראל יראה יעקב שימך אלהים ונו' ביימים ה' [ברכת] יוסף בבניו. ויהיה ברכתו והללחתו חליטה בבניו. ספיקה גדולה בניו רמה מתנו עד שיוסף יתפלל להיות בבניו. וזה די לך למת עמה. כי אמנם לעמיד אחרי מותו ישיב ה' לחכם אל יצד אנטויכם ואלו תראם ספט ברכתו שימנו לך שכר אי' על אחיך כמי שניארו:

שאלות:

1. איך הוא מספור: "שכר"?
2. סרשנו מדעיס כי כל זה יקרה רק לעתיד, למה חשוב לו לאמר זאת?
3. אמ כן מה היתה הפרכה כאן?
4. אחי ינכה יוסף לברכה זו?

* * *

ד. המשתדל.

פרק מח' פסוק כ"ב:

[כ"ב] שבב אתה על אחיך: המונח על בני גורלות עמיתו לו בהשנות סכנו לסגים. ויהי אפי' רלביג, כי אספר שיעקב דימת שיהיה בזה חזרון ליוסף שינתל בולה כפולה, אעפ"י טלמי בה שציהו אח"כ ה' בתורוהו נחלקה הארץ לבעלות; ואספר ג"כ כדברי רלביג שהיתה התחנה הזאת שנהו יעקב ליוסף ברהם שיפור וירבו בניו עד שהיו ראויים להחזק לשני השבטים, וכן היה, כי סספר מנכה ואפרים בפניו שנת הארבעים (במחבר ק"ו) היה 85200: סספר ראובן ושמעון יהיו לא היה אלא 80000, לרעה כים ריבוי בני יוסף ביהוספז ויין ייה, יבן גראה כי לירבים בקראו כל עשרה השבטים כשם יוסף ובשם אפרים, ששם: חלק, אשרי לקחתי: עבר במרים עתיה, והמטה שיקלו בניו, האבטוי: כל יצעה עשנים וקראים על סכו לחתוהו חזק והמגל שבחם (ראב"ע); ויהי מפרשים ששם עיר שכר שהיתה ליוסף ובן נכבה, ולפי זה איך ששם למילה אחר, ומלבר זה בני יעקב, כדהרבו את חסרו יאת ירכבו עלי ששם לא כשתי אותה, רק בוז את שללה חלכו לתם.

שאלות:

1. סרשנו מספור כי ניתן ליוסף חלק נוסף צ"י יעקב אק התורה לא מתחשבת ספק, התוכל לברר?
2. ככל זאת קופע סרשנו כי היתה כאן פרכה, טמה?
3. אמ סרשנו מברש: שכר = חלק, למה?
4. סרשנו מתמועד עם הסירוש הראש אק דוחה אותו, התוכל להספירו?

* * *

י. י. י.

4)

ז. דש"ד הורש.

פרק מת: פסוק כ"ב:

שכנתי חלקי אין. שכני אלא
נתתי והרשאתי עשרה או עשר: ונתתי המשדה על
שכמי (ישעיה טו, ה). הפירושי מסביל שכמי (תהלים
פא, ז). גמגמ הפירוש המילולי: נתתי לך את כתמי של
האחד העומד מעל אחיך, כלומר: נתתי לך את המשא
והמשרה של הראשון בין אחיך, המלחי עליך את הוכות
והתובה ליצג איתו כמותי, לעמוד כראשם, ולהנהיג
אתם.

אשר לקחתי וגו'. את אחיך, את בני כבשתי
ב-חריבתי, במה שבידוה את חריבי — בניגוד להרבו
של עשו, כבשתי אותם ס"ד האמרי, בכוחי
הרוחני והעבודתי הרוחנית. יעקב אומר: הנה אובכי
סח, ירושה גדולה איתי משאיר אחרי, הן אהנו
כנני. אלהים ישיב אתכם אל ארץ אבותיכם,
רק שם תחלו נחלותי כגון אין לנו אלא ברבות
ופשאלות, אך מה שיש בידי להודיש כאן, כבר נתתי
לך: את המשא והמשרה לכלל את מקומי בהנהגת
המשפחה, להיות הראשון על אחיך, על בני שיהם הם
הכיבוש היחיד שעשיתי לי בחיי, ושיש בידי לזהת
עליהם כפוחי, אם אלה לא היו אמורים בשבתם כהנהג
ואמורה, אם יש בידי לאסוף וראם סביבי, והנה הם
בני משיכי שם ישראל ותפקידה הרי אלי כיבושי
ונצחונתי שנהלתי בידי האמרי.

שאלות:

1. כרננו מצטרף לפרשנים המכריזים שבע = חלק, אך מסירו כצורה מורחבת.
מתוכף לכאן?
2. לאיזה מסקנה צפוי פירוש זה למופיל?
3. תיפסד לפרשנים אחריה קובץ כרננו כי "אשר לקחתי" הוא אכן לשון צפר
איק הוא מסיר זאת?
4. מה היתם "הירושם" שיעקב הוריש לפניו ומה ספיקו הוא מסר ליוסף?
5. איך הוא מסביר את צנין "האמרי" כאן?
6. מה הרצון סכל נמד?

* * *

100